



**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2011 m. lapkričio 8 d. (10.11)
(OR. en)**

16208/11

LIMITE

**DEVGEN 297
RELEX 1123
FIN 813
OCDE 7
ACP 211
ENV 834**

ATASKAITA

nuo: Nuolatinių atstovų komiteto
kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 15733/11

Komisijos
pasiūlymo Nr.: KOM(2011) 541 galutinis

Dalykas: ES bendroji pozicija ketvirtajam aukšto lygio forumui pagalbos veiksmingumo klausimais (HLF-4, 2011 m. lapkričio 29 d.–gruodžio 1 d., Busanas)
– Tarybos išvadų projektas

I. ĮVADAS

1. 2011 m. rugsėjo 8 d. Komisija pateikė Tarybai „Pasiūlymą dėl ES bendrosios pozicijos Busane vyksiančiame ketvirtajame paramos veiksmingumo aukšto lygio forume“. ¹
2. Remdamasi tuo ir atsižvelgdama į delegacijų pasikeitimo nuomonėmis rezultatus, pirmininkaujanti Lenkija parengė Tarybos išvadų projektą siekiant nustatyti ES poziciją ketvirtajam aukšto lygio forumui pagalbos veiksmingumo klausimais.
3. 2011 m. lapkričio 7 d. Nuolatinių atstovų komitetas patvirtino 2011 m. spalio 21 d. Vystomojo bendradarbiavimo darbo grupėje pasiektą susitarimą.

¹ Dok. 13927/11.

II. PAGRINDINIAI ASPEKTAI

4. Tekste pateikiama ES bendroji pozicija ketvirtajam aukšto lygio forumui pagalbos veiksmingumo klausimais (HLF-4), kuris įvyks 2011 m. lapkričio 29 d.–gruodžio 1 d. Busane, Pietų Korėjoje.
5. Pirmoje teksto dalyje pateikiamos svarbiausios politinės gairės. Tikimasi, kad Busane bus pasiektas bendras sutarimas dėl naujos vystymosi partnerystės. Busano forume turėtų būti svarstomi ne tik su pagalba susiję klausimai, bet ir turėtų būti ieškoma būdų stiprinti vietos išteklių telkimą šalyse partnerėse siekiant ilgalaikio tikslo – sumažinti šių šalių priklausomumą nuo pagalbos.

Busano forume turėtų būti prisidėta prie geresnės pagalbos kokybės ir didesnio vystymosi finansavimo iš visų šaltinių poveikio. Bendras tikslas – paspartinti Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) įgyvendinimą ir prisidėti prie vystymosi struktūros po 2015 m. sukūrimo.

6. Antroje teksto dalyje nurodomos penkios prioritetinės sritys, kuriose ES ketina konkrečiais būdais prisidėti prie pažangos įgyvendinant pagalbos veiksmingumo darbotvarkę remdamasi ankstesniuose aukšto lygio forumuose Paryžiuje ir Akroje priimtais įsipareigojimais:
 - skaidrumas;
 - pagalbos susiskaidymo mažinimas;
 - tvarių rezultatų demonstravimas;
 - konfliktų ir nestabilumo atvejai;
 - viešojo ir privačiojo sektorių dalyvavimas.

7. Trečioje teksto dalyje pateikiami išsamesni ir techniniai bendrosios pozicijos aspektai. Ji atspindi Busano baigiamojo dokumento, dėl kurio deramasi OECD / DAC veikiančioje Pagalbos veiksmingumo darbo grupėje Paryžiuje, struktūrą.

III. TARYBA

8. Tarybos (Užsienio reikalai / Vystymasis) prašoma 2011 m. lapkričio 14 d. posėdyje priimti šios ataskaitos priede pateiktą tekstą.

**PROJEKTAS
TARYBOS IŠVADOS**

dėl

**ES bendrosios pozicijos ketvirtajam aukšto lygio forumui pagalbos veiksmingumo klausimais
(HLF-4, 2011 m. lapkričio 29 d.–gruodžio 1 d., Busanas)**

I dalis. Pagrindinės gairės Busano forumui

1. Busano forume turėtų įvykti persilaužimas pagalbos, kuria skatinamas veiksmingas vystymosi rezultatų įgyvendinimas, teikimo srityje ir jame turėtų būti siekiama naujo bendro sutarimo dėl įtraukiojo vystymosi partnerystės. Busano forume turėtų būti svarstomi ne tik su pagalba susiję klausimai, jame taip pat turėtų būti ieškoma būdų stiprinti vietos išteklių telkimą šalyse partnerėse ir siekti ilgalaikio tikslo – padėti sumažinti šių šalių priklausomumą nuo pagalbos.
2. Busano forume įvertinus priimtų įsipareigojimų įgyvendinimo pažangą, nustačius pagalbos ir vystymosi veiksmingumo darbotvarkės prioritetus bei tai susiejus su naujomis pasaulinėmis vystymosi problemomis ir partnerystėmis, bus prisidėta prie geresnės pagalbos kokybės ir didesnio vystymosi finansavimo iš visų šaltinių poveikio. Bendras tikslas – paspartinti Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) įgyvendinimą ir prisidėti prie vystymosi struktūros po 2015 m. sukūrimo.

3. Atsižvelgdama į kintančias sąlygas pasaulyje, Taryba patvirtina šiuos prioritetus ES ir jos valstybių narių (toliau – ES) deryboms dėl Busano baigiamojo dokumento:
- 3.1 siekti įtrauktis ir tokiu būdu šalinti įvairių vystymosi srities subjektų, visų pirma kylančios ekonomikos šalių, skirtumus jiems siekiant vystymosi rezultatų ir ilgalaikio poveikio. Siekiant šio ryšių užmezgimo ir bendradarbiavimo su visais atitinkamais vystymosi srities partneriais plėtimo tikslo turėtų būti stiprinamas vystymosi veiksmingumas, kartu užtikrinant, kad nebus sumažintas platus pagalbos veiksmingumo darbotvarkės užmojis.
- 3.2 Susitarti dėl vieno baigiamojo dokumento, kuriame būtų dar kartą patvirtinti pagalbos veiksmingumo principai, daugiausia dėmesio skiriant svarbiausiems Romos deklaracijoje dėl suderinimo, Paryžiaus deklaracijoje dėl pagalbos veiksmingumo ir Akros veiksmų darbotvarkėje nustatytiems įsipareigojimams ir juos įtvirtinant.
- 3.3 Daugiausia dėmesio skirti įsipareigojimams, susijusiems su rezultatais ir atskaitomybe, savarankiškumu, skaidrumu bei sumažintu susiskaidymu, ir juos įtvirtinti. Numatomumas, koordinavimas ir gebėjimų stiprinimas yra kitos prioritetinės sritys. Be to, Busano baigiamajame dokumente turėtų būti nagrinėjama rizika ir bendras rizikos valdymas, įskaitant bendrą rizikos nustatymą ir jos mažinimą.

- 3.4 Intensyvinti parlamentų, vietos valdžios instituciją, priežiūros organų, pilietinės visuomenės, akademinio sektoriaus ir nepriklausomos žiniasklaidos – svarbių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą vystymosi procesuose ir propaguojant demokratiją, žmogaus teises bei teisinės valstybės principus.
 - 3.5 Į pagalbos ir vystymosi veiksmingumo procesą įtraukti privatųjį sektorių siekiant spartinti inovacijų diegimą, kurti pajamas ir darbo vietas, sutelkti vietos išteklius ir toliau plėtoti naujoviškus finansinius mechanizmus.
 - 3.6 Patvirtinti naują požiūrį į su nestabilumu ir konfliktais susijusius atvejus, remiantis veiksminga parama taikos ir valstybės kūrimo tikslams, dėl kurių bendrai susitarta šalių partnerių lygiu.
 - 3.7 Teikti prioritetą šalių partnerių vadovaujamam įgyvendinimui šalies lygiu bei iš esmės jį stiprinti ir suteikti lankstumo atsižvelgiant į šalių partnerių prioritetus, vietos sąlygas bei įtraukti įvairius vystymosi srities partnerius.
 - 3.8 Sumažinti ir modernizuoti pasaulinės valdysenos struktūrą ir stebėseną, pasitelkti esamus mechanizmus ir forumus siekiant tęsti veiklą bei įgyvendinti pagalbos ir vystymosi veiksmingumo darbotvarkę.
4. Svarbu, kad visi atitinkami vystymosi srities partneriai, įskaitant Pietų šalių tarpusavio bendradarbiavimo dalyvius, kylančios ekonomikos šalis, daugiašales organizacijas, privatųjį sektorių ir pilietinę visuomenę, pelno nesiekiančius privačius fondus, įgyvendintų Busane sutartus įsipareigojimus.

II dalis. Europos Sąjungos įnašas

5. Taryba pabrėžia, kad ES ¹ Paryžiaus ir Akros įsipareigojimų įgyvendinimo rezultatai viršija vidutinius. Ši pažanga teikia vilčių, tačiau yra nepakankama.
6. Todėl Taryba pabrėžia, kad reikia daugiau dėmesio skirti įsipareigojimams siekti konkrečių bei tvarių rezultatų ir juos įtvirtinti. Šiuo tikslu reikia didinti politinę paramą pagalbos ir vystymosi veiksmingumo darbotvarkės įgyvendinimui bei laikytis visapusiško požiūrio.
7. Siekdamas dar labiau įtvirtinti pagalbos veiksmingumo įsipareigojimus ir didinti vystymosi veiksmingumą, ES propaguos ir remis konkrečias iniciatyvas, kuriomis siekiama:
 - a. sukurti ES skaidrumo garantavimo priemonę siekiant stiprinti atskaitomybę ir numatomumą, didinti demokratinį savarankiškumą ir gerinti vystymosi rezultatus;
 - b. vykdyti bendrą programavimą šalies lygiu, mažinti pagalbos susiskaidymą ir skatinti suderinimą.
 - c. pagalbos teikimo, atskaitomybės, įvertinimo ir tvarių rezultatų demonstravimo stiprinimo;
 - d. įsipareigojimo laikytis naujo požiūrio į konfliktų ir nestabilumo atvejus;
 - e. viešojo ir privačiojo sektorių dalyvavimo siekiant didinti vystymosi poveikį, intensyvavimo.
8. Atsižvelgdama į ES vystymosi politiką ir rengiant būsimas finansines priemones, ir toliau bus didinamas pagalbos ir vystymosi veiksmingumas ².

¹ Paryžiaus deklaracijos stebėsenos apžvalgoje dalyvavo šios ES atstovės: Austrija, Belgija, Danija, Suomija, Prancūzija, Vokietija, Airija, Italija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Portugalija, Ispanija, Švedija, Jungtinė Karalystė ir Komisija.

² Daroma nuoroda į vystymosi politiką ir finansines priemones pagal ES biudžetą arba administruojamas Europos Komisijos.

III dalis. ES bendrosios pozicijos išsamus išdėstymas

I. Nevienodi rezultatai, netolygi pažanga, pasiekimai ir galimybės

9. ES tinkamai atsižvelgė į Paryžiaus deklaracijos nepriklausomo įvertinimo ir stebėsenos apžvalgos bei su valstybių nestabilumu susijusių principų stebėsenos apžvalgos išvadas. Šios išvados turėtų tapti būsimų prioritetų nustatymo pagrindu.
10. Remiantis duomenimis, įgyvendinant penkis pagalbos veiksmingumo principus didžiausia pažanga padaryta šalių savarankiškumo srityje. Koordinavimo ir suderinimo srityse padaryta nevienoda pažanga, be to, nors šalių partnerių sistemos buvo patobulintos, jomis aktyviau nesinaudota. Mažiausia pažanga padaryta rezultatais grindžiamo vystymosi valdymo ir tarpusavio atskaitomybės srityse. Paramos numatomumo tendencijos, palyginti su 2005 m., net pablogėjo. Apskritai pažanga daroma lėtai, kadangi pasaulio mastu iš 13 tikslų pasiektas tik vienas: suderinto techninio bendradarbiavimo tikslas.
11. Remiantis Paryžiaus deklaracijos apžvalgos rezultatais, ES Paryžiaus ir Akros įsipareigojimų įgyvendinimo rezultatai bendro techninio bendradarbiavimo ir šalių sistemų naudojimo viešųjų finansų valdymui bei viešiesiems pirkimams srityse yra geri. Koordinavimo, numatomumo ir programomis grindžiamų metodų taikymo srityse ES rezultatai yra prastesni. Su sunkumais ir toliau susiduriama pagalbos susiskaidymo ir įvairovės, kurie 2005–2009 m. išaugo tiek ES, tiek pasaulio lygiu, bei skaidrumo srityse.
12. Apskritai ES rezultatai įgyvendinant Paryžiaus tikslus viršija pasaulio paramos teikėjų vidutinius rezultatus. Vis dėlto, iš turimų duomenų matyti, jog pažanga ES yra netolygi ir reikia tęsti darbą, kad pagalba ir kitų rūšių vystymosi finansavimas taptų veiksmingesni. Todėl Taryba palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl pasiūlymo dėl ES bendrosios pozicijos Busane ³.

³ Komisijos komunikatas dėl pasiūlymo dėl ES bendrosios pozicijos Busane vykstančiame ketvirtajame paramos veiksmingumo aukšto lygio forume (2011 m. rugšėjo 7 d., Briuselis, KOM(2011) 541 galutinis) (dok. 13927/11).

II. Pagalbos veiksmingumo įtvirtinimas siekiant vystymosi rezultatų

Savarankiškumas

13. ES pabrėžia, jog tam, kad teikiant pagalbą būtų pasiekta tvarių vystymosi rezultatų, itin svarbus šalių partnerių savarankiškumas, ir pripažįsta daugelio šalių partnerių padarytą pažangą. Turėtų būti sistemingai remiamasi demokratišku savarankiškumu tais atvejais, kai šalys partnerės yra atsakingos už pilietinei visuomenei palankios aplinkos propagavimą ir konsultavimąsi su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais siekiant bendro sutarimo dėl vystymosi. Šiomis aplinkybėmis ypač svarbu stiprinti parlamentų, vietos valdžios institucijų, pilietinės visuomenės organizacijų, nacionalinių audito institucijų ir žiniasklaidos vaidmenį.
14. Siekiant teisingo ir veiksmingo vystymosi itin svarbu užtikrinti moterų bei moterų organizacijų dalyvavimą ir imtis priemonių lyčių lygybei skatinti.
15. Demokratinis savarankiškumas taip pat turėtų apimti gebėjimų plėtojimą ir šalių sistemų stiprinimą, įskaitant institucinius ir žmogiškuosius išteklius, taip pat veiksmingas institucijas, kurios gerbia žmogaus teises, laikosi geros valdysenos ir teisinės valstybės principų. Paramos teikėjai paramą gebėjimų plėtojimui turėtų teikti atsižvelgdami į vietos prioritetus, poreikius ir sąlygas. ES ragina šalis partneres ir vystymosi srities partnerius daugiau dėmesio skirti suderintoms ir rezultatais grindžiamoms paramos teikimo sąlygoms.
16. Už kovą su korupcija ir rizikos valdymą turėtų bendrai atsakyti šalys partnerės ir visi vystymosi srities partneriai.

Rezultatai ir atskaitomybė

17. Bendras pagalbos veiksmingumo darbotvarkės tikslas yra tvarių vystymosi rezultatų pasiekimas. ES pabrėžia, kad nors Paryžiuje ir Akroje patvirtinta, kad siekiant rezultatų svarbu valdyti pagalbą, Busane daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama gebėjimui pasiekti tvarių rezultatų, juos įvertinti, pademonstruoti ir už juos atsiskaityti. Todėl į šalių rezultatų sistemas turėtų būti įtraukti atitinkami veiklos ir aiškūs bendri įsipareigojimai. Vis dėlto dėl spaudimo siekti rezultatų neturėtų nukentėti ilgesniu laikotarpiu vykdomas besivystančių šalių partnerių gebėjimų planuoti, pasiekti, įvertinti bei pademonstruoti tvarius vystymosi rezultatus ir už juos atsiskaityti plėtojimo procesas.
18. Šalys partnerės ir vystymosi srities partneriai turėtų įsipareigoti vadovautis bendromis rezultatų sistemomis, pagal kurias būtų numatytas įvykdomas vystymosi rezultatų rodiklių skaičius šalies lygiu, remiantis šalių partnerių nacionalinėmis vystymosi strategijomis ir sektorių planais. Šalys partnerės ir vystymosi srities partneriai turėtų susitarti dėl bendrų vertinimo ir bendrų rizikos valdymo sistemų, kurios apimtų pagalbos ir vystymosi veiksmingumo rodiklius, skirtus įgyvendinimo rezultatams įvertinti ir rizikai nustatyti.

19. Be to, pagalbos veiksmingumo darbotvarkėje daugiausia dėmesio turėtų būti skirta atskaitomybei už vystymosi rezultatus didinti, stiprinant šalių valdomus atskaitomybės ir skaidrumo mechanizmus bei jais visapusiškai pasinaudojant. Prioritetiniais veiksmais turėtų būti siekiama stiprinti pagrindines institucijas ir dedamas pastangas, įskaitant statistikos pajėgumų plėtojimą (be kita ko, įgyvendinant iniciatyvą Paris21⁴), ir didinti šalių partnerių stebėsenos ir vertinimo pajėgumus siekiant stebėti vystymosi rezultatus ir poveikį bei gebėjimą užtikrinti vyriausybės atskaitomybę. Todėl turėtų būti užtikrinta, kad viešųjų finansų valdymo mechanizmuose ir išlaidų stebėjimo sistemose būtų atsižvelgta į lyčių aspektą ir būtų renkami bei naudojami pagal lytį suskirstyti duomenys. ES mano, kad paramos teikėjų atliekami rezultatų vertinimai turėtų būti grindžiami, kiek tai įmanoma, šalių partnerių rezultatų ataskaitomis.
20. ES pabrėžia, kad rezultatus ir tarpusavio atskaitomybės sistemas turėtų valdyti šalys partnerės, jie turėtų būti naudojami visuotinai siekiant stebėti pažangą, padarytą siekiant vystymosi rezultatų, ir stebint paramos teikėjų veiklos rezultatus, ir turėtų būti pritaikyti konkrečioms sąlygoms. Šalys partnerės ir paramos teikėjai turėtų stiprinti rezultatais grindžiamą vystymuisi skirtų sprendimų priėmimo procesą. Šios sistemos turėtų būti plėtojamos skaidriai, šiame procese turėtų dalyvauti pilietinė visuomenė ir kiti atitinkami subjektai.

⁴ Partnerystė XXI amžiaus vystymosi statistikos srityje (PARIS21). <http://www.paris21.org>.

Skaidrumas ir numatomumas

21. Busano baigiamajame dokumente turėtų būti dar kartą patvirtinti visų vystymosi srities partnerių, įskaitant Paramos vystymuisi komiteto (DAC) veikloje nedalyvaujančius paramos teikėjus, prisiimti Akros įsipareigojimai dėl skaidrumo – reguliariai ir laiku viešai skelbti išsamią informaciją apie įsipareigojimus, išmokas, paskirstymą, sąlygas ir rezultatus.
22. Į Busano baigiamąjį dokumentą turėtų būti įtrauktas įsipareigojimas atskleisti visą OECD / DAC išankstinio išlaidų plano ⁵ preliminarią su konkrečiomis šalimis susijusią informaciją ir pateikti išsamesnės informacijos apie atskirus sektorius.
23. Šalys partnerės turėtų aiškiai įsipareigoti užtikrinti skaidrumą turimų vystymosi išteklių srityje, be kita ko, skelbdamos nacionalinius biudžetus, išlaidas ir audito ataskaitas.
24. Be to, baigiamajame dokumente paramos teikėjai turėtų būti raginami spręsti apribojimų klausimą, kad būtų galima sudaryti daugiamečius vystomojo bendradarbiavimo biudžetus, ir pripažinti, kad svarbu atitikti papildomus pasaulinius ataskaitų teikimo ir skelbimo standartus, grindžiamus atitinkamai DAC CRS++ standartu (t.y. išplėsta DAC kreditorių duomenų teikimo sistema (CRS), jos sąvokomis, apibrėžtimis, klasifikacijomis ir tikrinimo procedūromis) ir Tarptautine pagalbos skaidrumo iniciatyva. Turėtų būti siekiama iki 2015 m. gruodžio mėn. užtikrinti įtrauktį, valdomumą ir įgyvendinimą. Šiomis aplinkybėmis ES ragina DAC tapti tarptautiniu skaidrumo centru.

⁵ Tų valstybių, kurios dar nėra OECD / DAC narės, atveju tai bus įgyvendinama atsižvelgiant į priemones, kurių reikia norint sudaryti galimybę teikti tokius pranešimus ir teikti informaciją apie numatomą paramos lėšų paskirstymą. Pranešdamos ir viešai skelbdamos informaciją apie jų teikiamos paramos dydį ir lėšų paskirstymą, šios valstybės stengsis laikytis atitinkamos OECD / DAC nustatytos metodikos.

25. Didesnio skaidrumo skatinimas yra vienas iš svarbiausių prioritetinių klausimų, kuris turėtų būti sprendžiamas daugiašalėse vystymosi institucijose, įskaitant JT sistemą ir vystymosi bankus, taip pat kitus ES finansuojamus partnerius.
26. ES įsipareigos sukurti ES skaidrumo garantavimo priemonę ⁶, grindžiamą pagal ES paramos veiksmingumo veiklos programą ⁷ priimtais įsipareigojimais skaidrumo srityje.

Mažesnis susiskaidymas

27. Dėl pagalbos susiskaidymo vis dar kyla problemų, ir atsižvelgiant į augantį dalyvaujančių subjektų skaičių ir jų įvairovę, padėtis gali toliau blogėti. Todėl Busano forume turėtų būti ieškoma galimybių spręsti šias problemas, pripažįstant, kad sėkmingiems rezultatams pasiekti ypač svarbus politinių sprendimų priėmimo procesas. Visi vystymosi srities partneriai, įskaitant daugiašales organizacijas, turi pereiti nuo atskirų šalių strategijų prie šalių partnerių vadovaujamų bendrų pagalbos strategijų, priimamų kartu su tais paramos teikėjais ir partneriais, kurie turi politinės valios bendradarbiauti.
28. Daugiašalė pagalbos struktūra turėtų būti modernizuota. ES dar kartą patvirtina Akros įsipareigojimą dėti visas pastangas, kad būtų išvengta tolesnės pasaulinių ir teminių programų ar vertikalųjų fondų įvairovės. Paramos teikėjai turėtų naudotis esamais kanalais ir juos stiprinti.

⁶ Žr. I priedą.

⁷ ES paramos veiksmingumo veiklos programa. Suvestinis tekstas (dok. 18239/10).

29. ES pripažįsta, kad šalių partnerių valdymo pajėgumai yra itin svarbūs pagalbos koordinavimo ir valdymo srityse, įskaitant darbo jėgos pasidalijimą kiekvienoje šalyje, ir tai, kad šie pajėgumai turi būti stiprinami atsižvelgiant į paklausą. Viena iš tolesnių priemonių gali būti keitimasis patirtimi ir žiniomis pasitelkiant regionines platformas.
30. Busano baigiamasis dokumentas taip pat gali turėti ypatingos pridėtinės vertės skatinant tarpvalstybinį darbo jėgos pasidalijimą ir pasaulines aukšto lygio diskusijas, daug dėmesio skiriant nepakankamai finansuojamoms šalims, remiantis DAC analitinio darbo susiskaidymo srityje rezultatais ir išankstiniais paramos paskirstymo planais.
31. Busane turėtų būti pradėtas pasaulinis aukšto lygio politinis dialogas šiais klausimais, numatytais Akros veiksmų darbotvarkėje, remiantis DAC darbo susiskaidymo srityje rezultatais ir išankstiniais paramos paskirstymo planais. Atsižvelgiant į padėtį nepakankamai finansuojamose šalyse, į šį dialogą turėtų būti įtraukta diskusija dėl dvišalių ir daugiašalių paramos teikėjų vienas kitą papildančių vaidmenų.
32. ES įsipareigoja intensyvuoti lanksčių ir kuo labiau decentralizuotų vystomojo bendradarbiavimo formų įgyvendinimą, siekdama nustatyti bendrus ir įtraukius metodus šalių lygiu.
33. Siekdama imtis vadovaujamojo vaidmens Busane bei kituose forumuose ir reaguodama į padidėjusį susiskaidymą ir įvairovę, ES tobulins ir stiprins bendrą programavimą⁸ šalių lygiu, šalims partnerėms, kai įmanoma, vadovaujant šiam procesui.

⁸ Žr. II priedą.

Koordinavimas

34. Duomenimis patvirtinama, kad veiklą koordinuojant pagal šalių partnerių nacionalinius prioritetus ir naudojantis tų šalių sistemomis parama būna veiksmingesnė. Be to, siekiant remti šalių partnerių savarankiškumą ir vadovaujamąjį vaidmenį svarbu koordinuoti veiklą pagal šalių partnerių prioritetus, šalių partnerių nacionalinį planavimą bei biudžeto ciklus ir naudotis šalių sistemomis.
35. ES pabrėžia, kad šalių partnerių vyriausybės turi imtis vadovaujamojo vaidmens stiprinant šalių sistemas, o už rizikos nustatymą ir mažinimą turėtų būti atsakingos ir šalys partnerės, ir paramos teikėjai.
36. ES ragina visus vystymosi srities partnerius, įskaitant daugiašales organizacijas, fondus, programas ir vertikaliuosius fondus, dar kartą patvirtinti esamą savo įsipareigojimą koordinuoti veiklą atsižvelgiant į šalių partnerių nacionalinius vystymosi planus ir kartu su šalimis partnerėmis visų rūšių pagalbos teikimui naudotis šalių sistemomis ir jas stiprinti siekiant didesnio institucijų bei politikos veiksmingumo. Naudojimasis šalių sistemomis neapsiriboja vien parama biudžetui, jis ne mažiau svarbus ir kitų rūšių pagalbai, įskaitant paramą projektams.

Nestabilios šalys ir šalys, kuriose vyksta konfliktai

37. Busano baigiamajame dokumente turėtų būti nagrinėjami konfliktų ir nestabilumo atvejai, nes tai yra pasaulinė problema vystymosi ir skurdo mažinimo srityje, taip pat tas faktas, kad nestabilios šalys labiausiai atsilieka siekdamos TVT.
38. Busano baigiamajame dokumente turėtų būti ne tik dar kartą patvirtinti JT ST rezoliucijų 1325 ir 1820 principai, gero humanitarinės pagalbos teikimo principai, su nestabiliomis valstybėmis susiję principai ir Akros veiksmų darbotvarkėje akcentuojamas įtraukusis savarankiškumas, bet ir turėtų būti pabrėžtas poreikis visais įmanomais atvejais glaudžiau ir veiksmingiau susieti šias politikos sritis ir atitinkamus veiksmus tiek politikos, tiek veiklos lygiais.
39. Iš su nestabiliomis valstybėmis susijusių principų stebėsenos matyti, kad nors pagalbos veiksmingumo principai tebėra aktualūs nestabilumo atveju, jie turi būti įgyvendinami palaipsniui ir pritaikant juos prie konkrečių sunkumų, susijusių, pavyzdžiui, su žemu atsakomybės lygiu ir nedideliais gebėjimais, taip pat skubiais poreikiais gauti svarbiausių paslaugų.
40. ES pripažįsta įgyvendinant Tarptautinį dialogą dėl valstybės ir taikos kūrimo atliekamo darbo svarbą bei vis svarbesnį konfliktų paveiktų ir nestabilių šalių (g7+) vadovaujamąjį vaidmenį ir juos remia.

41. ES mano, kad Busano baigiamajame dokumente turėtų būti nurodytas Tarptautinis dialogas dėl taikos ir valstybės kūrimo. Jame taip pat turėtų būti aiškiai nurodyti penki Monrovijos taikos ir valstybės kūrimo darbotvarkės tikslai, kuriais įsipareigojama konflikto ir nestabilumo atvejais veikti nauju būdu. Bendradarbiavimas ir tarptautiniai veiksmai šiose situacijose turėtų duoti rezultatų, kurie būtų suderinami su nacionaliniu mastu nustatytais taikos ir valstybės kūrimo tikslais, būtų skaidrūs, greitai, nuspėjami, lankstūs ir kuriais būtų atsižvelgiama į atitinkamais atvejais siekti vystymosi rezultatų ir mažinti skurdą trukdančias problemas, ir kuriais būtų bendrai ir veiksmingai valdoma rizika ir stiprinami nacionaliniai gebėjimai bei šalių sistemų naudojimas.
42. ES ragina paramos teikėjus pritaikyti savo sprendimų priėmimo, finansavimo ir įgyvendinimo procedūras prie konkrečių su nestabilumo atvejais susijusių sunkumų. Ji taip pat ragina patvirtinti DAC gaires dėl valstybės kūrimo, finansavimo pereinamuoju laikotarpiu ir rizikos valdymo esant nestabiliai padėčiai.
43. ES ragina konfliktų paveiktas ir nestabilumo situacijose esančias partneres imtis būtino politinio vadovavimo, kad būtų užtikrintas įtraukus politinis dialogas, skaidrumas ir vietos gebėjimų plėtojimas.

III. Partnerystė poveikiui užtikrinti. Vystymosi veiksmingumo darbotvarkė

44. Iš turimų duomenų galima spręsti, kad pagalbos veiksmingumo principai yra aktualūs ne tik dabartinėje jų taikymo srityje ir gali užtikrinti pridėtinę vertę plačių partnerysčių ir kitų vystymosi finansavimo šaltinių atveju.

45. Prie tvaraus vystymosi rezultatų turi prisidėti visi suinteresuotieji subjektai, teikianys finansavimą vystymuisi. Busano forume įvairūs subjektai turėtų pasidalyti patirtimi, įgyta siekiant rezultatų. Remiantis tuo, Busano baigiamajame dokumente galėtų būti nustatyti bendri principai ir diferencijuoti įsipareigojimai, grindžiami pagalbos veiksmingumo principais.

Kylančios ekonomikos šalių ir Pietų šalių tarpusavio bendradarbiavimo vaidmuo

46. Busano baigiamajame dokumente turėtų būti patvirtinta vis didesnė Pietų šalių tarpusavio bendradarbiavimo ir trišalio vystomojo bendradarbiavimo svarba. Juo turėtų būti siekiama toliau plėtoti Pietų šalių tarpusavio bendradarbiavimo ir Šiaurės bei Pietų šalių bendradarbiavimo, grindžiamo skaidrumu vystymosi finansavimo srityje, atitinkamų privalumų, papildomumo ir sinergijos, supratimą. ES pabrėžia, kaip svarbu, kad šalys partnerės ir kylančios ekonomikos šalys nustatytų, kaip pagalbos ir vystymosi veiksmingumo darbotvarkė yra susijusi su Pietų šalių tarpusavio bendradarbiavimu ir kokiu būdu įgyvendinant šią darbotvarkę galima pasinaudoti Pietų šalių tarpusavio bendradarbiavimo patirtimi.
47. Busano baigiamajame dokumente taip pat turėtų būti pripažinta, kad Pietų šalių tarpusavio bendradarbiavimas, kaip ir Šiaurės bei Pietų šalių bendradarbiavimas ir trišalis bendradarbiavimas, yra platesnis nei finansinis bendradarbiavimas ir taip pat apima gebėjimų plėtojimą ir dalijimąsi žiniomis, taip pat turėtų būti pabrėžtas regioninių platformų vaidmuo dalijimosi žiniomis apie sėkmingą vystymosi patirtį, gebėjimų plėtojimą ir pagalbos valdymo praktiką srityje. ES prašo Pietų šalių tarpusavio bendradarbiavimo dalyvių dalyvauti šalių vadovaujamuose procesuose siekiant didinti pagalbos ir vystymosi veiksmingumą.

Pilietinės visuomenės organizacijos, vietos valdžios institucijos ir privatūs fondai

48. Busano baigiamajame dokumente, remiantis struktūrinio dialogo rezultatais, turėtų būti dar kartą patvirtintas pripažinimas, kad pilietinės visuomenės organizacijos yra nepriklausomi subjektai, kad reikia stiprinti pilietinei visuomenei skirtą palankią reguliavimo ir teisinę aplinką, taip pat patvirtintas vietos subjektų vaidmuo inicijuojant konkrečius veiksmus vietos poreikiams patenkinti.
49. ES pripažįsta paramos teikėjų ir šalių partnerių pilietinės visuomenės organizacijų ir vietos valdžios institucijų pastangas didinti savo veiklos atskaitomybę, skaidrumą ir sąžiningumą, ir ragina jas tęsti šias pastangas vadovaujantis savireguliacijos mechanizmais, pavyzdžiui, Stambulo pilietinės visuomenės organizacijų vystymosi veiksmingumo principais.
50. Privatūs fondai taip pat turėtų būti raginami pritaikyti Stambulo principus, kad jie atitiktų jų veiklą ir partnerystę. Tarptautinės pilietinės visuomenės organizacijos ir privatūs fondai, veikdami kaip paramos teikėjai, turėtų skatinti savarankiškumą vietos lygiu, pripažindami, kad vietos pilietinė visuomenė atlieka vadovaujamąjį vaidmenį nustatant vietos vystymosi poreikius.

Pelno siekiantis privatusis sektorius

51. Busano baigiamajame dokumente turėtų būti pabrėžta integracinio ekonomikos augimo, vietos privačiojo sektoriaus vystymosi ir viešojo bei privačiojo sektorių partnerystės svarba siekiant TVT. Tam reikės skatinti privačiojo sektoriaus vystymuisi palankią aplinką, plėtoti gebėjimus privačiajame sektoriuje ir drauge su juo, remti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, taip pat galimybes užtikrinti skatinamąjį pagalbos poveikį privačioms investicijoms pritraukti siekiant integracinio ir neturtingiesiems palankaus ekonomikos augimo.
52. Į Busano baigiamąjį dokumentą turėtų būti įtraukti privačiojo sektoriaus dalyvavimo bendri partnerystės principai, nustatyti kartu su privačiojo sektoriaus atstovais. Intensyvesnis bendradarbiavimas turėtų būti grindžiamas pagalbos veiksmingumo principais. Atsižvelgdama į tai, ES ragina privatųjį sektorių imtis aktyvaus vaidmens vystomojo bendradarbiavimo srityje skatinant bendras inovacijas ir įtraukius verslo modelius, viešojo bei privačiojo sektorių partnerystes ir įmonių socialinės atsakomybės praktiką. Ji taip pat ragina vystymosi srities partnerius toliau plėtoti ir didinti novatoriškų finansinių priemonių naudojimą ir subsidijų bei paskolų derinimą, kuriomis intensyvinimas skatinamasis pagalbos vaidmuo propaguojant privačiojo sektoriaus dalyvavimą bei privačiojo sektoriaus vystymąsi. ES pabrėžia, koks svarbus yra reguliarus privačiojo sektoriaus dalyvavimas, kai įmanoma – grindžiamas galiojančiomis iniciatyvomis, dialoge šalies lygiu diskutuojant dėl to, kaip viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimu galima geriausiai prisidėti prie vystymosi veiksmingumo.

Tarptautinis kovos su klimato kaita finansavimas

53. ES pritaria pagalbos veiksmingumo principų taikymui finansuojant kovą su klimato kaita ir pabrėžia panašaus pritarimo Kopenhagos, Kankūno ir Durbano procese svarbą. Patirtis, įgyta taikant Paryžiaus ir Akros principus, gali būti labai naudinga didinant kovos su klimato kaita veiksmų vystomąjį veiksmingumą ir turėtų padėti nustatyti kovos su klimato kaita finansavimo sistemą Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBKKK) procese.
54. ES ragina Ekologinį klimato fondą savo koncepcijoje ir veikloje taikyti pagalbos veiksmingumo principus, o finansavimą kovai su klimato kaita teikiančius subjektus – susitarti dėl bendro požiūrio teikiant ataskaitas apie kovos su klimato kaita finansavimą, nes tai yra esminė ataskaitų teikimo stebėsenos ir tikrinimo dalis. Sėkmingai taikant ataskaitų teikimo stebėseną ir tikrinimą, bus sustiprintas kovos su klimato kaita finansavimo skaidrumo, atskaitomybės, išsamumo, palyginamumo ir tikslumo užtikrinimas.

IV. Valdysena ir stebėseną

55. ES pabrėžia, kad Busano forume reikia priimti pakankamai detalius sprendimus dėl pagalbos veiksmingumo valdysenos, kad būtų išvengta ilgų diskusijų forumui pasibaigus.
56. Svarbiausi principai turėtų būti partnerių vadovaujamas įgyvendinimas šalių lygiu, politinės paramos įgyvendinimui stiprinimas ir pasaulinės stebėsenos bei valdysenos struktūros modernizavimas.
57. Pagalbos veiksmingumo valdysenos procese turėtų dalyvauti įvairūs vystymosi srities partneriai, o įgyvendinimas šalių lygiu turėtų būti susietas su pasaulinio masto pastangomis. Tačiau ES nepitaria naujų pasaulinės valdysenos struktūrų kūrimui. Kaip forumais, kuriuose diskutuojama pagalbos veiksmingumo įgyvendinimo klausimais ir stiprinamos plačios vystymosi partnerystės, turėtų būti naudojamosi esamos struktūros, visų pirma JT, Pasaulio banku / TVF, regioninėmis struktūromis, G20 ir DAC. Reikėtų pasirūpinti, kad būtų užtikrintas pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus dalyvavimas.

58. ES pabrėžia poreikį nustatyti partnerių vadovaujamo įgyvendinimo šalių lygiu prioritetus ir stiprinti šį įgyvendinimą. Įgyvendinimas šalių lygiu turėtų būti stiprinamas pasitelkiant šalių partnerių vadovaujamus bendrus šalių susitarimus, kuriuose šalys partnerės, remdamosi esamais vystymosi planais ir konsultacijų su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais rezultatais, susitartų su savo vystymosi srities partneriais (ne tik DAC paramos teikėjais) dėl vietos lygiu patvirtintų Busano prioritetų ir tikslų, naudodamosi esamais stebėsenos ir tarpusavio atskaitomybės vietos mechanizmais. Bendri šalių susitarimai turėtų būti trumpi bei paprasti ir nesukurti naujų biurokratinių procedūrų.
59. OECD / DAC veikiančios Pagalbos veiksmingumo darbo grupės visos funkcijos po Busano forumo turėtų būti supaprastintos, paliekant tik pagrindines funkcijas, o jos dabartiniai pogrupiai turėtų būti panaikinti. Busano forumo sudėtiniai komponentai neturėtų būti pagrindas naujai pogrupių struktūrai. Pagalbos veiksmingumo darbo grupei turėtų būti pavesta sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinimui šalių lygiu ir kartu su DAC vykdyti visuotinę stebėseną. Pagalbos veiksmingumo darbo grupė ir DAC taip pat turėtų sudaryti palankesnes sąlygas informacijos srautams tarp šalių lygio ir atitinkamų pasaulinių vystymosi politikos forumų.
60. JT vystomojo bendradarbiavimo forume daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama tarptautinės tarpusavio atskaitomybės pasaulio mastu stiprinimui.

61. Šiuo metu nereikėtų rengti naujų visuotinių rodiklių. Daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama įgyvendinimui šalių lygiu ir stebėsenai. Visuotiniai rodikliai turėtų būti rengiami siejant juos su vystymosi politikos veikla pasiekus TVT.

62. Kitas visuotinės stebėsenos etapas turėtų būti vykdomas atsižvelgiant į tai, kad TVT galutinis įgyvendinimo terminas yra 2015 m. Paryžiaus rodikliai turėtų atspindėti šalių vadovaujamą, sutelktą darbotvarkę ir juose turėtų būti akcentuojamas nuolatinis ilgalaikės pažangos vertinimas naudojantis tinkamais baziniais lygiais. Stebint rezultatus ir pagalbos poveikį, kuo veiksmingiau turėtų būti naudojamos ir kitais patikimos informacijos šaltiniais. Šalių lygio stebėseną savo ruožtu turėtų būti grindžiama esamais vietos mechanizmais. Bendra patirtis pasaulio mastu turėtų būti analizuojama Pagalbos veiksmingumo darbo grupėje ir DAC.

**Tarybos išvados dėl ES bendrosios pozicijos
ketvirtajam aukšto lygio forumui pagalbos veiksmingumo klausimais**

Europos Sąjungos skaidrumo garantavimo priemonė

Skaidrumas yra viena iš esminių pagalbos veiksmingumo sudedamųjų dalių. Akros veiksmų darbotvarkėje paramos teikėjai ir šalys partnerės susitarė laiku teikti išsamią informaciją apie esamus ir būsimus pagalbos srautus, kad besivystančios šalys galėtų parengti tikslesnį biudžetą, vykdyti tikslesnę apskaitą bei atlikti tikslesnį auditą. Todėl Europos Sąjunga ir jos valstybės narės (toliau – ES) imasi veiksmų, kad suintensyvintų šalių sistemoms ir procesams skirtos informacijos apie pagalbą teikimą, ir laiko tai vienu iš svarbiausių prioritetų.

Kad padidintų pagalbos skaidrumą, ES:

- viešai skelbs informaciją apie pagalbos apimtį ir paskirstymą, užtikrindama, kad duomenys būtų tarptautiniu mastu palyginami ir būtų nesunku jų gauti, jais dalytis bei juos skelbti;
- kasmet teiks visiems suinteresuotiesiems subjektams orientacinę informaciją apie numatomas išlaidas vystymuisi šalių lygiu;
- teiks šalims partnerėms išskaidytą informaciją apie visus atitinkamus pagalbos srautus, kad šalys partnerės galėtų įtraukti juos į nacionalinio biudžeto dokumentus, tokiu būdu sudarant palankesnes sąlygas užtikrinti skaidrumą parlamentų, pilietinės visuomenės ir piliečių atžvilgiu.

ES taip pat skatins didesnę pagalbos skaidrumą tarptautiniu lygiu ir

- skatins sustiprintus OECD Paramos vystymuisi komiteto (DAC) gebėjimus pasaulinių pagalbos srautų statistikos ir analizės srityje, kad DAC taptų tarptautiniu skaidrumo centru;
- skatins intensyvesnę tarptautinių pagalbos skaidrumo iniciatyvų, įskaitant Tarptautinę paramos skaidrumo iniciatyvą (IATI), bendradarbiavimą su OECD / DAC siekiant atitikti vienas kitą papildančius ataskaitų teikimo ir skelbimo standartus remiantis atitinkamai DAC CRS++ standartu (t. y. DAC išplėsta kreditorių ataskaitų teikimo sistema su jos sąvokomis, apibrėžtimis, klasifikacija ir tikrinimo procedūromis) ir Tarptautine pagalbos skaidrumo iniciatyva;
- skatins didesnę skaidrumą, kaip vieną iš svarbiausių prioritetinių klausimų, daugiašalėse vystymosi institucijose, įskaitant JT sistemą ir vystymosi bankus, taip pat kitus mūsų finansuojamus partnerius.

**Tarybos išvados dėl ES bendrosios pozicijos
ketvirtajam aukšto lygio forumui pagalbos veiksmingumo klausimais**

Europos Sąjungos stiprinamas bendras daugiamečių programavimas

Aplinkybės

ES ir jos valstybės narės (toliau – ES) patvirtino bendro programavimo sistemą ir ne kartą pareiškė esančios įsipareigojusios imtis tolesnių veiksmų vykdydamos išorės paramos šalims partnerėms bendrą programavimą¹. Bendras programavimas jau pradėtas (Haitis, Pietų Sudanas), ir bus siūloma, kad jis vyktų ir kitose šalyse partnerėse, kurios bus nustatytos, laikantis ES paramos veiksmingumo veiklos programos².

Bendru daugiamečiu programavimu:

- didinamas ES ir valstybių narių pagalbos veiksmingumas ir darna,
- didinamas poveikis ir pasiekiami geresnių rezultatų,
- mažinamas susiskaidymas,
- didinamas skaidrumas, numatomumas ir atskaitomybė,
- suteikiama galimybė dalyvauti visiems atitinkamiems vystymosi srities suinteresuotiesiems subjektams.

¹ Žr. 2006 m., 2007 m., 2009 m. ir 2010 m. Tarybos išvadas.

² ES paramos veiksmingumo veiklos programa. Suvestinis tekstas, dok. 18239/10.

Taikymo sritis

Bendras programavimas yra procesas, kurio metu ES priima strateginius sprendimus remdamasi išsamiau požiūriu į tam tikrai šaliai partnerei teiktiną Europos ir kitų paramos teikėjų paramą.

Vykdamas bendrą programavimą laikomasi valstybių narių savarankiškų sprendimų, pavyzdžiui, dėl šalių partnerių pasirinkimo ir šiose šalyse paskirstomo finansavimo apimties. Pagrindiniai bendro programavimo elementai yra:

- šalies partnerės nacionalinės vystymosi strategijos, kurioje nurodyti prioritetingi veiklos sektoriai, bendra analizė ir bendri atsakomieji veiksmai;
- darbo pasidalijimas šalių viduje: kas vykdo veiklą kuriuose sektoriuose;
- orientacinis finansavimo paskirstymas sektoriams ir paramos teikėjams.

Todėl bendras programavimas neapima dvišalių įgyvendinimo planų. Jį vykdamas ES ir valstybėms narėms suteikiama galimybė pakeisti juo savo individualias šalims skirtas strategijas.

Principai

- Bendram programavimui, kai tai įmanoma, vadovauja šalis partnerė, jis grindžiamas šalies partnerės nacionaline vystymosi strategija ir yra suderintas su šalies partnerės strategijos ir programavimo ciklais.
- Bendras programavimas yra paprastas ir pragmatiškas, atliekamas šalies partnerės lygiu, kad būtų galima patenkinti konkrečius poreikius ir atsižvelgti į padėtį vietoje.

- Visų atitinkamoje šalyje partnerėje veiklą vykdančių valstybių narių dalyvavimas sustiprina ES veiksmų darną. Visų kitų valstybių narių prašoma prisidėti siekiant sustiprinti bendrus ES išorės veiksmus. Atliekant bendrą programavimą turėtų būti remiamasi visų ES paramos teikėjų lyginamaisiais privalumais.
 - ES užtikrins bendro programavimo lankstumą ir vengs lygiagrečių procesų, pavyzdžiui, tais atvejais, kai jau įgyvendinamos arba rengiamos visų paramos teikėjų taikomos strategijos. Nors nėra numatoma, kad bendras programavimas bus vien tik ES procesas, ES imsis vadovaujamojo vaidmens.
-